

ЛАНДОН АТАКУЄ РУЗВЕЛТА ЗА „РОЗКИДАННЯ ГРОША”

БОФАЛО (Нью Йорк). — Губернатор Ландон, кандидат Республіканської Партії на уряд президента Злучених Держав, виголосив тут у Стадіоні О-фермена в прив'язі 20,000 осіб чергову кандидатську промову, в котрій нападів гостро на президента Рузвелта за „необережне видавання гроша”.

Він говорив теж, що нові податки на корпорації шкодять робітникам, та запевняв, що за його адміністрації податок буде відкликаний. Він заявив, що уряд помагає багачам, а бідні люди мусять терпіти.

Тимчасом президент Рузвелт обіздить спеціальним поїздом стеїти, навіщені посухою. Він не виголошує виборчих промов. Всюди його вітають великі товпи народу.

ЗАСКОЧЕНІ МИРОВОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ.

ВАШИНГТОН. — Розпити газет серед представників чужих урядів показують, що держави були заскочені пропозицією президента Рузвелта скликати по осінніх виборах конференцію великих держав світу для полагодження спірних питань. Назад дипломати не хотіли висказувати своїх поглядів, бо не мали від своїх урядів відповідних поручень.

З розмов представників американської преси за границею видно, що на пропозицію Рузвелта можуть згодитись уряди Франції й Італії. Німеччина відноситься до думки скептично, а Японія не бачить, яка користь може вийти з такої конференції.

БОРОНЯТЬ ЖИДІВ.

ВАШИНГТОН. — Сіоністична Організація Америки каже, що вона дістала пелі від американських законодавців до а. м. його покінчити протижидівські заво. іні. А-пель підписали сенатори Кінг, Волш, Шепард і Келпер та конгресмени О'Конор і Бакарак.

РОБІТНИЧІ ЮНІ І ВИБОРИ.

СИРАКЮЗ (Нью Йорк). — Стейтова Федерация Праці ухвалила законодатну програму, якої введення в життя мають добиватися робітничі юні в стеїти. Конвенція ухвалила добиватися від стейтової легіслатури ухвалення 30 мільонів доларів на допомогу для безробітних дорогою роздачі робіт. Стейтовий комітет Республіканської Партії виступив з гострою критикою робітничих юнів за їх ухвалу піддержувати вибір Рузвелта.

Таку саму резолюцію, як ухвалила конвенція Федерация Праці в стеїті Нью Йорк, ухвалила в середу конвенція Федерация Праці стеїту Вест Вірджинія.

НЕБЕЗПЕЧНЕ ЗАНЯТТЯ.

КЕЙМБРИДЖ (Месечусетс). — Д-р Лоренс Фергол, професор Гарвардського університету, виступив на публічній дискусії про здоров'я, що велася в Гарвардській Школі Публічного Здоров'я, з рефератом, у котрім доказував на основі своїх розслідувань, що промисл платинування хромієм треба вважати за небезпечне заняття.

Процес покривання металів блискучою поволкою хромію винайдено в 1927-м році. Він розвинувся на великий промисл. Д-р Фергол каже, що при цій роботі творяться отруйні гази, що шкодять робітникам. Робітники дістають болючі шкірні недуги, які вони називають „хромовими чиряками”. Газові чади теж ушкоджують ніс робітника. Порох, що повстає при роботі, розносить усякі недуги. Через те прелегент уважає працю в цьому процесі за одну з найнебезпечніших для здоров'я робітників.

ФАРМЕРИ ГРОЗЯТЬ СТРАЙКОМ.

ПОЛЕНД (Нью Йорк). — Директори Ньюйорської Федерация Продавців Молока зложили листу домагань продуцентів молока та грозять, що як ці домагання не будуть виконані до тижня, фермери, що продукують молоко, вийдуть на страйк.

ПРОТИ „ЧОРНОГО ЛЕГІОНУ”.

ДІТРОЙТ (Мішіген). — Стейтовій поліції вдалося зловити 3 дальших членів тайної організації „Чорного Легіону”, котрому стейтова прокуратура закидає тайний заговор захопити уряд силою та виконання різних злочинств.

Між зловленими є Артур Лоп, бувший посади передмістя Гайленд Парк, котрого прокуратура називає стейтовим командантом „Чорного Легіону”.

Суддя Джозеф Мойнінг засудив Ерла Ангстедта на в'язницю від 3 до 7½ років за те, що він безправно ввизнив Роберта Пенленда, співтовариша „Чорного Легіону”. Один „полковник” і два „прости” члени „Чорного Легіону” бороняться перед карними закидами божевіллям. Суд казав розсідити їх умовий стан.

ГЕН. ФРАНКО ПРО ПОЛОЖЕННЯ.

Головний командант повстанських військ в Еспанії, генерал Франціско Франко, сказав, що його війська були би вже давно здобули Мадрид та усунули з Еспанії лівий уряд, якби не чужа поміч цьому лівому урядові. Він дивувався, як анархісти і комуністи можуть знаходити стільки симпатій серед культурного краю, яким є Франція. Він легко дорікав Франції, що її літаки літають понад позиціями повстанців та бомбардують їх. Він теж предсказав, що Франція буде мусити колись перейти те саме, що тепер переходить Еспанія.

БІЛІ ХЛОПЦІ З ПАЖОРАМИ.

Два 13-літні хлопці у Фріско, Норт Каролайна, бродячи по воді залуви, і тягачи за собою лодку, побачили громаду пажорів. Хлопці втекли до лодки. Один з пажорів розбив їх весло. Інший попав у рибачьї сіті. Хлопці схопили сітку й почали тягнути її з рибою до берега. Інший чоловік поплив за ними, але вернувся, як вода стала замілка. Хлопці витягували пійману рибу на беріг. Вона важила коло 7 фунтів, мала довжини 11 стій та мала пашу завширшки 4 стопи і 7 чалів.

БУРЯ ВІВЕРНУЛА 4 ВАГОНІ.

Над Холмом розшалілась була стихійна буря, що заподіяла багато шкід. Знищила кільканацять мешкальних домів, зриваючи дахи. Перервані також електричні і телефонні проводи. На залізничній стації Холм буря вивернула чотири вагони. У селі Маласевич Великий, пов. Біла, вдарили і спалили 11 мешкальних будинків та кільканацять господарських будинків.

СКІЛЬКИ ШКОДИ МОЖЕ ЗРОБИТИ ГРІМ.

Підчас бурі над громадою Чайки, красноставського повіту, вдарили в муровану стайню і забив 11 коней, 156 коров і 60 овець. Шкоди доходить до 30 тисяч зл.

ПЕРЕКОНАЛИСЯ.

До війни було багато казали на Лемківщині, але коли деякі з них побули на землях бувшої російської імперії й побачили, що там живуть також українці та як з ними поводилися „власть імущі”, то по повероті в рідну оселю вімру своїх сід стали працювати й інших закликають до праці на рідній ниві. Однак не всіх ще таке справило; деякі, як дісталися до рідного села та виборили їх на якесь становище в громадській господарській установі, то вони на рахунок громадських грошей почали спроваджувати „Руский Голос” та різні капанські зела, а для замилення очей „Новий Час”. Так було в Бонарівці. Та помилилися, як думали, що народ не запримітить їхнього повороту до старого й народ таких хитрунів прогнав. Слава Бонарівчанам! Та бажати, щоб і громадяни в інших громадах вміли так придивлятися й з об'яудиками так само поступали.

БОРІТЬСЯ ПРАВИЛЬНОЮ РОБІТНИЧОЮ ЮНІ З КОМПАНІЄЮ.

Сталеве підприємство „Карнегі-Іліноїс Стіл Ко.” в Пітсбургу дістало від своїх робітників, організованих представниками руху Джана Луїса, домагання признати цю юнію як представницю робітників сталевих фабрик у переговорах за умовини праці. Домагання звертається проти компанії юні, яку організували й піддержували сталеві барони.

УКРАЇНСЬКА СЛУЖБА БОЖА ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ ВІРНИХ.

Український греко-католицький парох Берліна о. д-р Вергун працює вже від довгого часу незвичайно віддано й успішно для пропаганди нашої церкви між німецькими католиками. Щоб хоч побіжно представити його всесторонню діяльність у цій діяльності, треба на це окремої довшої статті. Цим разом хочемо обмежитись до одного лиш випадку. Дня 26. IV. ц. р. відбулась у церкві св. Канізія в Шарльоттенбургу, що її вщерть заповнили німці, українська співана Служба Божя. До зібраних вірних промовив о. д-р Вергун, пояснюючи, ім суть нашого обряду, зокрема нашу Службу Божу. Після того відправив о. д-р Вергун Службу Божу з дяконами. Родю дяконів виконували зовсім поправно німецькі теологи, що відспівали навіть по церковнословянськи „Апостола” та „Вірую”. До Служби Божої співали хор української греко-католицької парохії в Берліні під управою п. Зарицького. Подібні відправи, що їх час до часу влаштовує о. д-р Вергун по німецьких церквах, мають для нашої церкви та для нашого народу взагалі велике пропагандивне значіння.

КУПЕЛЕВА СІЛЬ У ХЛБІ.

Санітарна комісія в Варшаві викрила, що деякі пекарні уживають до печення хліба купелеву сіль, що є багато дешевша. Несовісні пекарі будуть покарані, бо купелева сіль має складники отрути, та крім цього, як обчислюють, держава втратила на цій афері кілька мільонів злотих.

ВРОДИЛА ПОТВОРУ.

22-літня Анна Бенз з Белзця біля Рати Руської вродила дитину, що мала горішні частини тіла нормальні, але зовсім не мала ні ніг, ні полових органів. Дитина-потвора мала 15 м. довгий хвіст. Вродилася мертва.

600 МЕШКАНЦІВ БЕЗ ДАХУ НАД ГОЛОВОЮ.

В болгарським містечку Банско вибухла пожежа, якої жертвою впало 130 домів. 600 мешканців залишилися без даху над головою. Вони мешкають у провізоричних шатрах.

ПОЧИНАЄТЬСЯ..

На підставі розпорядку ювітеного старости в Браславі (Вілєнщина) видалили з прикордонної смуги на 3 роки Степана Селюкевича, що мешкав у селі Рісевичі.

„КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЕНТУЗІАЗМ”.

З яким захопленням прийшли в Совегах нову конституцію і як поважно в неї повірили, кажує факт, що людей гди зібрати на дискусійні збори у справі конституції. Місцеві комісарчики живають різних хитрощів, щоб зібрати аудиторію. В Самарі можна побачити на мурах афіші: „Програма: 1) Велика конституція — реферат тов. Долинка. 2) Концерт при участі ліпших артистів. 3) Танці й забави. Грає джезова оркестра, — добрий буфет на місці. Як бачимо, не багато довіряють советські громадяни, коли треба приманювати їх танцями для вислухання проекту нової конституції.

ЖАХЛИВІ ЦИФРИ.

Хоч в останньому часі большевицький уряд видав закон з заборорою переривати вагітність, то постанов цього закону ніхто не слухає. В „Ізвестіях” з 12. липня ц. р. проф. Ількевич помістив статтю п. н. „Ще про переривання вагітності”, в якій вяснює большевицьким громадянам про доцільність цього, ставовища. Автор ілюструє свою статтю статистичними даними з 1934 р. з простору московської соціалістичної республіки. І так по містах було 573,593 уродин і 374,937 поронень, по селах 242,975 уродин, 324,194 поронень. В самій Москві в 1934 р. було 57,100 уродин і 154,584 поронень. В 1934 р. 70,000 уродин і 155,000 поронень. Іншими словами, у Москві було поронень 2 і 3 рази більше ніж уродин.

ДОМОВИНИ З ВОЛИНИ ДЛЯ АНГЛІЙЦІВ.

Не всім відомо, що англійці признають лише домовини (труни) з дощок, що не мають суків. Це використав тартак у Смізі на Волині та витинає дошки без суків, щоб висилати їх до Англії; там роблять з них домовини. Таким чином бодай по смерті мають англійці „тісний” контакт з українськими землями.

В ОБОРОНІ ТРАДИЦІ.

Дехто бачив, але напевно всі чули про славні гондоли на венецьких каналах. Недавно появилися на каналі Ле Гранде перша змоторизована гондола. Мешканці Венеції заперестували проти нищення вічної традиції міста і префект Венеції казав забрати змоторизовану гондолу, геть.

ФАЛЬШВНИКИ ЗАЛІЗНИЧИХ БІЛЕТІВ.

Розвідники слідчого відділу в Катовицях впали на слід добре організованої банди фальшивників залізничних білетів. Афера сягає до Варшави. Банди вишані в ній також варшавські залізничники. Акти справи переказано слідчому судді в Катовицях.

ВКРАЛИ МІСТ.

Дирекція гуті в Новім Битомі повідомила поліцію, що невідомі особи вкрали міст, що був на дорозі, близько фабричних домиків. Видно, що злодіїв нічого такого нема, чого не можна би вкрасти.

НА БОЧЦІ З ПОРОХОМ

КИЇВ. — Большевицька „Правда” доносить, що в Одесі викрито нову контрреволюційну групу. На чолі її стояв Вільчак, що вдавав комуніста і користувався в партії великим довірям. Показалося, що замішані в протисовєтській акції були такі визначні партійні урядники, як голова міського комітету, завідувач відділом партійних кадр, секретар воєнного парткому, директор союзсовхозтранса й інші.

Та сама „Правда” з 4-го серпня сповіщає, що на паротягобудівельному заводі в Харкові викрито також контрреволюційну групу. Серед членів цієї групи були члени й кандидати компартії. Виявилось зокрема, що діяльність цієї групи активно підтримували визначні члени комуністичної партії: Олійник, Солдмаха й Шевчук. Влада викрила групу випадково. Один з її представників, член компартії Нечипуренко, написав довірочного листа. Цей лист переловлено і спрямовано до партійного комітету. Але в комітеті були також збиральники цієї групи. Секретар комітету пробував зрозити все, що в його силі, щоб цей лист заховати. Однак це не вдалось і влада почала широку чистку харківської комуністичної організації.

А „Правда” з 6-го серпня доносить, що у Катеринославі викрито ще одну контрреволюційну групу, що нею керували завідувач обласним земельним управлінням Ленцнер та завідувач сільсько-господарським відділом обкому Красний. Група висилала для „шкільництва” своїх членів в обласні установи і до редакцій місцевих газет.

АРЕШТУВАННЯ В ГАЛИЧИНІ.

ЛЬВІВ. — В селі Орове, пов. Дрогобич, польські влади арештували управителя школи Кичуна і його трьох синів; по відтранспортуванні їх до Стебника там випустили їх на волю. У Раві Руській заарештували на святі в честь полягалих троє членів хору. У Колодніцях коло Стрия заарештували М. Мацелика за намову робітників кинути працю, за яку дуже эле платили. У селі Сопоті, пов. Стрий, поліція заарештувала 30 селян за те, що вони у спорі з дідичем за сінокосі прогнали його робітників з поля.

СТАЛІН КЛИЧЕ АРМІЮ БУТИ ГОТОВОЮ.

ЛОНДОН. — Лондонський часопис „Ді Івнінг Ньюз” подав, що Сталін виголосив через радіо до цілої червоної армії промову, в якій сказав, що війна неминуча, що момент її вибуху шораз більше зближається, тому червона армія повинна бути на поготовті, щоб оборонити перед ворогами „червону вітчизну”.

МОСКВА. — Советський уряд офіційно заперечив, начебто Сталін виголосив промову до червоної армії, кажучи, що Сталін ніколи через радіо не говорить.

ЗАВЗЯТІ БОІ ЕСПАНЦІВ.

ГЕНДЕЙ (Франція). — Біля еспанського міста Ірун, що лежить на північ Еспанії, на пограниччї з Францією, революційні війська розпочали завзяті бої з військами уряду. Боротьба тривала 15 годин і потягнула за собою яких тисячу вбитих. Однак революціонерам не вдалось здобути міста. Тепер вони очікують посиленя.

МАДРИД. — Урядові круги доносять, що війська уряду енергійно атакують місто Альказар, яке знаходиться в посіданні повстанців. Воно окружене і кожної хвили очікують його здачі. Думають взяти притім 1,700 полонених. Урядові круги також подають, що їх літаки бомбардували міста Кадіс, Севілію і Гранаді.

РАБАТ (Французьке Мароко). — Повстанська радіостанція з Севілі подала, що війська уряду, взявши 500 повстанців у полон, віддали їх бандам комуністів, які повязали їх шнурми у малі групи і так кинули в море.

ЯПОНСЬКО-МОСКОВСЬКІ СУТИЧКИ.

ТОКІО. — Комунікат японського штабу подав до відома, що на Далекому Сході, на границі Манчука і Советів, прийшло між японськими відділами і советськими кіннотчиками до зудару, в якому згинув один кіннотчик. Описля советська кіннота зібралась у більшому числі та грозила переступити граицію Манчука.

Уряд Манчука вніс на руки советського уряду гострий протест.

ХАБАРОВСЬК (Сибір). — Советський амбасадор і консуль у Токіо внесли на руки японського уряду гострі протести з приводу цього, що японські літаки перелітають собі свобідно границі Советів та запускаються глибоко на їх територію.

СПРАВЕДЛИВА НЕМЕЗА

Старинні греки вірили, що над справедливостю в світі чуває спеціальна богиня, котру вони називали Немезіс. Вірили, що вона не дозволяє, щоби злі людські вчинки оставалися без кари. Навіть, хоч як пізно, — вірили вони, — що кара прийти колись мусить. З часом греки закинули свою старинну віру в багатьох богів та прийняли християнську віру, але поняття про те, що в світових подіях є певна справедливість, перейшло від них до інших народів, а з тим переконанням і фраза про Немезиду, чи Немезу. Очевидно, говорячи про Немезиду, ми вже не уявляємо собі, як старинні греки, мстивої богині, але приймаємо засаду, що всяке неладяне діло знайде собі колись, може в дуже далекий будучині, тяжкі наслідки для його винуватиків.

Про московський процес проти 16 большевицьких лідерів говорить Лев Троцький, що тут маємо до діла з грубим порушенням принципу справедливості. Зо слів Троцького виходило, що московський диктатор Сталін поломав кождо засаду справедливого судівництва, бо заставив обвинувачених силою й обіцянками признатися до вини, до якої вони не почувалися, а коли вони поклалися на його слова й призналися публічно до вини, він зламав свою обіцянку й післав їх на смерть. Виходило би, що маємо тут до діла з найогиднішим мордом справедливості.

Одначе хочби справа малася так, як каже Троцький, — дуже можливо, що так воно справді й є; — з другого боку, можна спитатись, як це так сталося, що Росія докотилася до такого стану, що в ній можливі такі „морди справедливості“, які, як виходило зо слів Троцького, не були можливі навіть у царській Росії? Хто завів у Росії такий лад, що там невинну людину можна післати на смерть хитрунськими способами, без можливості апеляції до справедливого трибуналу? Хто завів там такий „лад“ і „порядок“, що тільки втеча може людину врятувати від морду з рук правителів краю?

А хтож інший, як власне не ті самі Каменєви і Зіновієви, що впали трупам, поклавшись на Сталінове слово? А хтож інший завів той лад, у яким людині, що стане диктатором у дорогу не остається нічого іншого, хіба втікати з краю, як це зробив Троцький, або руку на себе наложити, як це зробив Томський, хто завів цей лад, як не Томський і Троцький? Хто пустив у рух цю огиду, що тепер знищила 17 большевицьких лідерів, як не вони самі, ті жертви большевицької справедливості?

Певна річ, що Каменєви і Зіновієви, Троцький й Томські не думали про себе, як заводили жорстоку диктатуру, що вони думали, що диктатура буде служити їм, що вона буде нищити їх ворогів. Але доля історична якось так покерувала бігом справ, що це, що вони іншим лацтували, впало на їх голову.

В такім то змислі можна говорити про історичну справедливість, про історичну местицю Немезиду, що ніколи нічого не забуває. Чи забуде вона інших диктаторів-горлорізів? Чи довго ще вони будуть безпечні?

Д-р Кирило Трильовський.

З ПЕРШИХ ДНІВ НАШОЇ ГАЛИЦЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

(Кілька карток зі спогадів).

(Докінчення).

На другий день, у неділю, мене: „А піши собі не має?“ — „То може пошукаєш?“, кажу. Сват обшукує мене від голови до ніг, а підчас цього я покладаю його по плечах та питаю: „А поведь мене, го-сподажу, правден: чи ви поляк, чи українець?“ „Певне, же українець!“ — каже рішучо й обурено. Тоді я до нього: „А пайже вас чорт візьме, що так мене піддурили. Та ж той і той“. Люди в сміх, а той з бо-кобородами каже: „Бо ми тут пильнуємо, чи не буде їхати Малачинський, щоб його зло-вити“. На мою просьбу пока-зують мені дорогу до реаль-ності бл. п. о. Фолиса. При-хали. „Панича“ (сина) нема-вдома. Обставляє вартами магазини та відбирає вже пограбоване добро. Пішов я в сад їсти величезні осінні ма-лини. Слухаю: що за біс! Справжній речитатив з опери несеться з глибини саду. Спі-ває сопран, відповідає баритон, але так тужно співають, що, наче на похороні, що аж серце нить. Питаю старого ді-дуса: „Що це за двоє так чу-дово співають?“ „Та це наші-таліан полонений пасе в саді паничеві корови“. Так той бі-дачисько на чужині тужив за рідним краєм, та двома голо-сами виливав свою тугу!

Пришлов і перемучений мо-лодий Фолис, чорнявий, очі-такі горькі і ширі як у бл. п. його батька посла о. Йосифа. Знайшлося ще кілька жовні-рів, сортують повідібрані від малярів мундири та зброю. Фолис іде швидко знов до ма-газинів і вертається аж вче-ром. Раптом з'явився булав-ний Коник (гуцул зпід Коза-во) з кількома У. С. С. Знаю його добре: це знаний між У. С. С. герой з тяжко змасакро-ваним лицем. Боева управа У. С. С. у Відні влаштувала була йому й У. С. С. Савчукові дня 18. липня 1915 р. на площі ко-ло Гольдшлагштрассе у Відні велику парад. Заступник ко-манданта міста декорував їх обох; я, яко голова боевої у-прави, виголосив відповідну промову, а відділ Дойчмайстрів дефілював перед ними.

Коник оповідає, як з відді-лом У. С. С. заняв тунелі на го-ловнім двірці у Львові і з бра-ми обстрілював дозід. Та пе-рону не міг здобути і, стра-тивши звязок та не маючи до-помоги, відійшов назад. Неза-довго зникнув раптом зі свої-ми товаришами стрільцями*). Цілу ніч було чути громи руч-них гранат, киданих у Львові, а видно було, як розносили час-до часу світляні ракети.

На другий день, у вівторок, 5. листопаду, виїхав я далі, розділювавшись по широму з добрягою Фолисом. Не споді-вався я того, що за пару тиж-нів він буде розстріляний на підставі присуду польського воєнного суду. Він студіював за границею садівництво й носився з великими плянами на тім полі. Стараюся поза Кульпарків перебраться на Зелене. При дорозі в рові си-дять два озброєні поляки, а ле- пускають нас без перепон. Доїхали ми до гостиниці, що веде на Зелену вулицю. Неда-леко чути завзятий турків скоростріла. Дорогою йде з міста стрункий вояк і несе на палиці білу хусточку на знак неутраляності. Питаю, куди йде. „Я служив при польовій жандармерії, а тепер вертаю-ся на мою малярщину. Боже вас борони йти чи їхати до міста. Вулицю обстрілюють поляки, а може 200 кроків відси лежить на гостиниці вби-ти, молодий, гарний вах-майстер. А з кождою хвилию щораз небезпечніше“.

Нема що робити: оберта-ємо до Сихова, де за висказом Коника стоїть уже другий ку-рін У. С. С., що надійшов з Черновець. Перший під Бук-шованим вже від неїлі беть-ся у Львові. Вислав У. С. С. їх начальник Василь Вишинський всупереч наказові австрій-ських ідіотів у Відні, що на-казали нашим стрільцям йти до Чорткова! В сам час!

Та в Сихові У. С. С. уже не було. Подалися назад до Да-видова, бо польський літак (видно добре наші обсядили склади!) загрожував простір перед містом. Приїжджаємо (вже темна ніч) до Давидова — величезний потяг з люд-ми, кіньми і обозом вже має рушити. Офіцери кажуть, що все йде на ніч до Старого Се-ла. Радять мені переночувати в Давидові на двірці. Так я і роблю. Польський начальник

*) Він тепер на Закарпатті бідує.

"SVOBODA" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

не хоче робити служби; украї-нець п. Л. уже з ніг валиться. Підчив, що найважливіше, мо-лодого стрільчика, і ми обид-ва на переміну обслуговуємо в ночі телефон.

На другий день, а було це вже 6. листопаду, їдемо далі з дядьком до Старого Села. Десь по середині дороги стрі-чаємо яких 8 до 10 озброє-них селян уже з бобрєцького повіту. Гарно поговорили, їдемо далі і незадовго скру-чуємо до двірця. При дорозі на сіножаті бачимо цілий ку-рін уставлений, офіцери ру-хаються живо перед фронтом. Як представляють отаманові Микитці, а цей інформє мене про ситуацію. „Хлопці побули пару місяців на Єлисаветград-щині, а там неодоного погано-го навчилися, чого в нашій армії бути не сміє. Іменно де-котрі з них пограбували цієї ночі кілька селянських хат. Тепер хочу усіх наново запри-сягнути і загрозити гострими карами. Ви з'явилися в сам час. Я скажу уставити каре, а ви скажіть до них горя-че слово, так, як самі знаєте. Потім їх заприсягнено і — гай-да на Львів!“

Я радо згодився, а заки у-ставлено каре, викурив цига-ретку і подумав трохи, що маю говорити.

Нарешті впровадив мене п. отаман в середину каре, де вже стояли всі офіцери. Та я, обертаючись на всі йотирні сторони, виголосив свою про-мову. Зазначив я вагу хвилі, говорив про честь велику для тих, що борються за задер-жання нашої столиці в наших руках; про це, як будуть поети й кобзарі будуть голосити їх славу далеким потомкам. А чейже героям не личить вяля-ти свого чесного і славного імені нечесними поступками, а оборонці робучого народу не можуть його й самі кривди-ти, тимбільше, що для них са-мих жадної користі з цього не буде! „Будьте достойними наслідниками славних предків — казав я — а дух Богдана, Богуна та Виговського най-оживотворить ваші серця! На вас глядять не лише цілий наш нарід, але і цілий куль-турний світ! Отже станьте на висоті історичної хвилі, йдіть на поміч борючимся братам, а ваша геройська боротьба най стане найсильнішим дока-зом для цілого світу, що це не вмерла Україна!“

Отсе кілька фраз з тої моєї промови, по котрій військо з одушевленням відспівало на-родний гимн.

Тепер виступив отаман Ми-китка і вівзав короткими, мов-команда, словами до карності і безоглядного послуху, бо без цього побіда неможлива.

Потім відчитав ад'ютант п. Луцький (брат Остапа) роту присяги, повторену всім вій-ськом, а далі денний приказ, що аванзував цілий ряд під-старшин та підносив значно денну платню мужи.

Один з офіцерів зняв з ак-ту записання цього друго-го курія У. С. С. фотографі-чну знімку. Цікаво би знати, де вона тепер... Коли хто її має, най приїде до редакції літопису „Червоної Калини“ у Львові, вул. Зіморівича 12.

Я ще мав і ту сатисфакцію, що як два тижні пізніше за-явив один офіцер, що вернувся зпід Львова, б. Матковсько-му з Княздвора, що, „промо-ва“ Трильовського врятувала ситуацію“. Я одначе не хочу вірити, що справа аж так эле-стояла. І без посольської про-мови булиб одиниці, що стра-

тили на Наддніпрянщині рів-новару духа, прийшли до се-бе, а вага хвилі і почуття від-повідальності мусили в них наново розбудити давній ге-ройський вогонь.

По записанню пішла мужва й офіцери на обід, а мене запросив отаман до сво-го вагону також на перекуску. Незабаром зложено потяг, призначений в напрямі до Бу-ковини, і я ним відїхав. У Хо-дорові ми вже побачили потя-г, що віз зі Станиславова гармати, за котрими так тужи-ли наші офіцери. Тимчасом другий курінь, не ждучи на артилерію, поїхав уже тої ночі на славні бої у Львові.

П. Микитка належав до на-ших найвизначніших полко-водців, а пізніше на Великій Україні іменував його дикта-тор д-р Петрушевич генера-лом. На жаль, большевики, ді-ставши його в свої руки, роз-стріляли його разом з інши-ми нашими заслуженими стар-шинами.

Щодо мене, то я, приїхавши до Коломиї, вибрався скоро на мобілізаційну обідку по Гу-цульщині. Працював там уже лікар У. С. С. д-р В. Білосор і славний Микола Саевич, що потім у січні 1919 р. підчас виправи на Мармароський Си-гот дістався був до румун-ської неволі. Дуже було по-жадане, щоб він описав ту ви-праву в літописі „Червоної Калини“. Взагалі мусимо мати жаль до нього за те, що досі не представив у пресі також своєї незвичайно корисної праці виховної на Волині підчас світової війни. Для ха-рактеристики цієї незвичайної людини мусимо зазначити, що цей бувший лісничий зложив підчас світової війни гімнази-ну матуру, зівзав д-ром філо-софії та інженіром лісництва, а потім був ад'юнктом при У-країнській Господарській Ака-демії в Подєбрадах, Відогра-він теж і важну політичну ро-лю, а тепер зложив в Осмо-лоді природничий музей. Його незвичайна скромність ціл-ком не відповідає його над-звичайним заслугам.

В. трамваю.

Грубий пан з трудом вти-скається до переповненого трамваю. Один з їдучих нев-доволено бурмоче:

— Трамвай не для слонів.
— Добродію — відтисвся грубий — тримай то як Ной ковчег, в ньому змістяться всі звірята, від слона до осли включно.

Слушне обурення.

Крамар: — Панчохи? А яке число дати, прошу пані?
Пані (обурена): Та розумі-ється, що дві! Хіба я стонога?

УКРАЇНСЬКІ НАРОДНІ ПІСНІ, які опрацював і видав М. О. ГАЙВОРОНСЬКИЙ на мішаний хор:

1. Живи, Україно.
2. Невістка, пісня з Полісся.
3. Вербова моя, пісня з Полісся.
4. Ой, сонечко сходило, пісня з Лемківщини.
5. Моя мила, пісня з Лемківщини.
6. Північ 5 пісень продмаю за \$1.00.
7. Коляда, Гуцульське Різдво.
8. Круглий, Гуцульське Різдво.
9. Щедрик, Гуцульське Різдво.

Повніч 4 пісні продмаю за \$1.00.

Всі повніч пісні можна одержати в книгарні „Свобода“. Висилаємо тільки по одержанню належності.

"SVOBODA"

81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.

Югані Аго.

ДІДУСЬ ЗНАД ОЗЕРА

(Докінчення)

— Дайте йому спокій, панове! — сказав вїт. — Це старий чудах.

— Шкода, що пан повно-власник не дозволяє... а то можнаб відразу скінчити.

Військовий закував цигаро, простягнув ноги та встромив руки в кишені. Нараз зір його впав на ведмеда, вирізаного на хоруговці.

— Що це таке? — спитався. — А тут знову бачу щось та-ке над дверима!

— Це його герб — пояснив вїт. — Він уявляє собі, що він шляхтич.

— Чи й на це дозволив йому старий барон?

— Старий барон любив жар-ти...

— Чи можу його струтити, чи може вам маю оставити славу покласти трупом цього ведмеда? — жартував військо-вий, подаючи повновласнико-ві рушницю.

— Радю зрікаюся цієї по-чести — відповів цей.

Військовий причилився і струтив ведмеда з хоруговки, за другим стрілом пропав і той, що був над дверима.

— Два ведмеді та всім зая-ців! Причепи ведмедів до тор-би.

Жарт цей прийняв годосним

вибухом сміху. А що хата за-цікавила їх, постановили до-кладно оглянути її. Витягли скриньки з безвзорової кори й інші. Таких дивовижних пред-метів ще не бачили.

Журна хата із закопченими простягнув ноги та встромив руки в кишені. Нараз зір його впав на ведмеда, вирізаного на хоруговці.

— Що це таке? — спитався. — А тут знову бачу щось та-ке над дверима!

— Це його герб — пояснив вїт. — Він уявляє собі, що він шляхтич.

— Чи й на це дозволив йому старий барон?

— Старий барон любив жар-ти...

— Чи можу його струтити, чи може вам маю оставити славу покласти трупом цього ведмеда? — жартував військо-вий, подаючи повновласнико-ві рушницю.

— Радю зрікаюся цієї по-чести — відповів цей.

Військовий причилився і струтив ведмеда з хоруговки, за другим стрілом пропав і той, що був над дверима.

— Два ведмеді та всім зая-ців! Причепи ведмедів до тор-би.

Жарт цей прийняв годосним

— Суд засідає шойно в о-сени.

— Треба внести подання, що справа нагла.

Внесли подання. Дідусь до-казав, що старий пан приоби-цяв йому, що до смерті жити-ме в хаті, тому повновласник програв. Справа пішла до ви-щої інстанції, одначе ця за-твердила-присуд першої, вкін-ці опинилася в сенаті, а цей постановив, що: „з'явивши під-увагу, що підсудний не міг предложити контракту на пи-сьмій, хату на домагання об-винувача можна завалити“.

Повновласник післав вїта з людьми, щоб дідуся усунули з хати. Дідусь сказав, що не погоджується на присуд сенату, бо своє приречення міг би відкликати хіба сам барон, а барон уже не жив.

Вїт післав до двора спита-тися, чи має вжити сили.

— Повиймати двері й вікна — відповів повновласник.

На другий день вїт повідо-мив, що дідусь надягнув ко-жух і сидить у записці; то-чи-сь.

— Зрівати крівию та стіни розібрати! — приказав далі у-правитель, дуже обурений.

Приказ виконали. Та як уже на другий день люди прийшли з цікавості подивитися, що діється з дідусем, цей виліз із записки та хвалявся, що йому там у ночі було дуже тепло. Звалили й піч і дідусь вкінці мусів забратися. Забрав свої

річі та пішов. Одначе не пі-шов далеко.

— Ви хату завалили, одначе землі не завалите — бурмотів сердито.

І вїт здивовано глядів, як дідусь свої річі поклав під ялицю, що росла оподалік, під нею поставив собі шатро з кори.

— Шож це, тут житимеш? — спитав вїт.

— Мені не першина — від-повів дідусь. — Тут була ве-дмежа гавра, я бив того ведме-да тому багато літ, щоби не нападав на худобу. Колись із гаври перенісся я до хати — живи, прогнаний з хати, тут му-шу вернутися! Прощу кланят-ся від мене панові управите-лі та сказати, що знову з'явив-ся тут ведмідь, який не дається відси викурити!

Одначе управителеві сказа-ли лише, що хату розвалили — поздоровлення ніхто не по-смів передавати.

Управитель відітхнув лекше, що скінчилася ця немила спра-ва, про яку все багато говори-ли в сусідстві. За винятком кількох дідичів, що такі самі труднощі мали з підданими, всі були на боці дідуса. Упра-витель боявся також, щоб молодий барон, що постійно жив за кордоном, не дізнався про цю немилу справу. Ново-го ловецького павільону не побудували, бо гроші пішли на різні меліорації в госпо-дарстві, а справа старого Хри-стіяна пішла в забуття.

Дідусь зараз на другий день, як звалили хату, з'явився стави-ти її наново. Пішло йому це далеко лекше, ніж колись. О-сони стояли ще не напружені, каміння обтесане, багато ча-стей допасованих до себе, на-віть значна частина кріви була ненарушена. Нова хата бу-ла подібнієнька до старої, лише дістала комин, а вікна були трохи більші.

Ніхто не боронив Христия-ні ставити хату, ні вїт, ні двірська служба, бо знали, що приказано було стару хату звалити, одначе ніхто не при-казував перешкоджувати бу-дувати нову хату.

Як хата була готова, пере-ніс Християн до цієї своєї клу-ночок із річима, а навіть при-чепив на крівлі хоруговку з новим, гарно вирізаним ведме-дем.

Мій злодіями.

— Отже, ти радився у тій справі аж двоє адвокатів. Чи оба сказали те саме?

— Так. Оба завадали по 50 злотих зафеті!

Довго не був у суді.

Суддя: Скільки вже часу минуло, як ви були останній раз у суді?

— Підсудний: 20 літ.

— А де ви за той час меш-кали?

— В арешті, прошу світлого суду.

1. Т.

БІОРАДІОСКОПІЯ БІСЬКОГО

(3 відвідини у д-ра Біського в Парижі).

(2)

Входжу до покою, де д-р Біський приймає хворих. Кілька столів. На них акти, багато різних ампулок, різні флашники, пуделка, тощо; в углі — ліжко для пацієнтів; над ним спеціального роду лампа. В другому розі якісь апарати; між одним і другим углом, посередній, знову прилад, що пригадає якийсь землемірний апарат. На присутність тих апаратів звертає увагу світло, що десь ізнутрі їх виділяється.

— Цей апарат — продовжує д-р Біський — виконує кілька функцій. Він служить, поперше, до діагнозу, себто до встановлення недуги; подруге, до встановлення лікарства на дану недугу й взагалі режиму хворого, себто, які страви має хворий їсти й які йому заборонені; а потретье, він встановлює й дози дотичних ліків.

Мушу тут признатися, що завжди про аж таку „енциклопедичність“ апарату наставляла мене до нього недовіриливо.

— Як жеж це можливо? — питаю, не скриваючи свого недовіря.

— Тут мушу вам дати ширше пояснення. Але наперед поясню вам будову апарату.

Апарат, що його бачите перед собою, складається з трьох частин: перша частина, що її бачите по лівій боці, — це надавчий апарат. Друга частина напроти — це приймаючий апарат. Третя частина — ось ця посередина покою — це гальванометр дуже високої чутливості. Цей гальванометр складається також із двох частин: перша є при стіні, і звідти падає пружка світла на поділку, що її бачите тут над столом. Ця поділка має посередині зеро, а від того зеро ідуть направо й наліво порядкові числа. Тепер — прошу тут ближче: між надавчим апаратом і приймачем бачите посередині подовгасту підставку. Даю вам зовсім примітивні пояснення щодо технічних сторінок апарату. При подібних поясненнях мусілиб ми зайти в область фізики, і т. д.

— покищо вповні вистарчає. Але більше від технічних сторінок мене цікавить сам процес розпізнавання недуги.

— Якраз до того приходжу. На підставку між надавчим апаратом і приймачем, але по правій стороні, себто ближче до приймача, ставляю ось таку флашчину.

— Що це в ній таке?

— Це сеч недужого. Але не мусить бути обов'язково сеч. Може бути також слина недужого або кал, коротко — всякі виділини недужого. Така флашчина це, так би мовити, персоналіфікація недуги, яку треба дослідити.

— Так, як я розумію, виходить із того, що вам зовсім не треба пацієнта?

— А так! Маєте рацію. Я можу пацієнта й на очі не бачити. Лише я мушу мати його сеч, чи іншу виділину. Ось прошу хвилиночку (д-р Біський пішов в інший кінець кімнати й приніс якусь флашчину): тут маєте сеч недужого, яку мені прислали з Канади. А тут маєте інші почтові посилки сечі. А тут маєте флашчинки, які прислали мені деякі французькі лікарі для аналізу та діагнозу недуги їхніх пацієнтів.

— Так? То до вас звертаються й лікарі по діагнозу?

— А так. Але про це пізніше, бо відбігаємо від теми. Отже вертаюся до попереднього. По одній стороні, коло приймача, кладемо флашчину з сеччю чи іншими виділинами недужого. А напроти неї, на цій же підставці, по лівій боці, себто ближче до висилаючого апарату, кладемо флашчину ось із того відділу.

Наприклад, у цій флашчині є бактерії туберкульозу; а тут маєте рака; а ця флашчина — це сифіліс. Маєте тут цілі сотні таких флашчинок. Тепер прошу представити собі таке: приходить до мене пацієнт, який не знає, що йому бракує; або ще ліпше — присилає свою сеч десь із Америки. Ні пацієнт, ні я нічого не знаємо про хворобу. Він може мати рака, може мати туберкульозу кисти, горла чи легень; може мати сифіліс і т. д. А втім може мати зовсім іншу недугу, ніж думає. Як жеж про це довідатися? Отже я ставляю, як це вже вам говорив, по правій боці флашчинку з сеччю чи іншими виділинами недужого, а по лівій боці флашчину з культурою бактерій чи інших паразитів. Напр., ставлю рака: Тоді хвилю з надавчого апарату переходять через обі ці флашчинки, їх ловить приймач, і я тоді дивлюсь, як реагує гальванометр — ось на цьому мірнику. Коли світляна стрілка стоїть на місці — це значить, що недужий не має рака. Коли рак є хочби в самих початках розвитку, тоді світляна стрілка посувається 1—2 мм. наліво. Коли недуга рака більше розвинена, то стрілка посувається далі наліво. Чим далі наліво стрілка посувається, тим недуга більше розвинена.

— Все це гарно, але на якій підставі це все діється?

— Я вже вам говорив, що кожна клітина людського організму має своє електромагнетне поле й дає власну хвилю. Таксамо має свою хвилю кожний мікроб, кожний паразит, кожне лікарство, коротко все, що бачимо. Отже, коли в сечі знаходяться хворі клітини чи мікроби, що видають хвилю, напр., 3 мм., і коли в протилежній флашчині знаходяться мікроби, гунококи чи інші паразити, які також мають хвилю 3 мм., тоді настає резонанс і як наслідок цього маємо реакцію, гальванометра, себто стрілка посувається наліво.

Тут д-р Біський пояснює мені докладно на рисунку, як виглядає дотична електромагнетна хвиля, як відбувається рух електронів і йонів та чому стрілка гальванометру затримується або посувається.

— Добре, пане докторе. Але всеж залишається така неясність: Ви встановлюєте недугу на підставі сечі й флашчинок з мікробами й паразитами. Тимчасом не кожна недуга є означена мікробами. Наприклад, при хворобі серця або при нервових недугах нема ніяких бактерій. Отже нема тих бактерій і в сечі, чи слині. Як жеж ви тоді встановите дану недугу на підставі сечі чи слини?

— Це правда, що мікробів тоді нема. Але треба вам знати, що кожна недуга, отже в данім випадку серцева чи нервова, витворює т. зв. токсини. Ці токсини наповнюють цілу нашу істоту. Вони знаходяться в крові, слині, тощо, вони знаходяться й у сечі. Як бачите, кожна недуга не має чистого локального ділення, але вона охоплює й цілий організм, чи там точніше — в кожній частині організму є значна її присутність якраз через токсину. Я дам вам приклад. Коли до тої кімнати хтось приїде й викурить папіроску, то хоч він потім вийде, кожна нова людина, що ввійде до кімнати, нюхом почує, що тут курили, хоч ані не бачить курця, ані не бачить його тютюну; присутність тютюнового диму й на це вказує. Ролью такого тютюнового диму грають в організмі токсини й ми по них пізнаємо присутність хвороби й рід хвороби, подібно, як по димі

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ НЮ ЙОРКУ Й ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ОКРУЖНА УПРАВА ОДВУ. В НЮ ЙОРКУ

ДЕНЬ

УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 13-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936 РОКУ

В BELVEDERE PARK, NORTH BEACH, L. I.

ПАРК ВІДЧИНЕНИЙ в годині 10-їй рано. Вступ тільки 35 центів.

Першорядна музика, багата програма й її виконання.

Українці! „ДЕНЬ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ“ — це одно з тих національних свят, що їх улаштовують тепер українські націоналісти в Америці! Воно має показати, що українці в Америці горнуть довкола Ідеї Українського Націоналізму, що одиноко зможе визволити нашу Велику Батьківщину! А наша Україна знаходиться в пащі чужої окупації! Тому кожний український-сборник, що вірить свято в остаточну перемогу революційно-націоналістичного Руху, мусить взяти участь в тому святі! Мусить, щоб дізнатися, за що ми боремося, до чого змагаємо та яка є наша правда! Там почуєте промови про нашу боротьбу, про наші чергові завдання в рідному краю й на еміграції! Приходьте громадно! Кличте своїх знайомих і приятелів! Беріть із собою всю рідню! Перекажіть іншим про це свято та візьміть їх з собою!

За програмою глядіть в нашій пресі.

3 націоналістичним привітом — СЛАВА УКРАЇНІ!

Окружна Управа ОДВУ в Нью Йорку.

DIRECTION TO THE PARK: From New York: Take I. R. T. Subway to Grand Central or B. M. T. Subway to Times Sq. Change to Flushing Train and get off at Junction Blvd. St. — Second Ave. — 57th Street Sta., change to Flushing (Wilets Point) get off at Junction Blvd. Sta., then take Street CAR running to North Beach. Car stops in front of the Park. — From Brooklyn: All trains to Queensboro Plaza Sta. and change to Flushing Train. Get off at Junction Blvd. Sta., then take Car to North Beach.

пізнаємо не тільки сам факт курення, але й рід тютюну (файка, цигаро чи папіроска й якого сорту).

— Вибачте, але є ще одна неясність. Коли присутність недуги, не зв'язаної з мікробами, пізнаємо по токсінах у сечі, то щож тоді ми даємо по протилежній боці апарату, там, де ставляється флашчинка з мікробами, щоб цю недугу ствердити?

— А ось що даємо!

І д-р Біський показує мені на великий піднос, заповнений сотками скляних ампулок, наповнених якимись порошками.

— А це що таке?

— Оце є спорошквані різні т. зв. глянди, себто гручолі, далі спорошквані різні хворі частини людського тіла, отже серце, печінка, нирки і т. д. Ними провірюється присутність недуг, незв'язаних з мікробами.

(Кінець буде).

ЦЕРКОВНО-НАРОДНИЙ СПІВАНІК

під нотами на три і чотири голоси, зібрав і уложив о. Віктор Матіук.

ЧАСТЬ I: Пісні перед і по наші 24 пісень з св. Лигурії. ЧАСТЬ II: Тропарі і Кондаки Воскресні від 1. до 8. гласу; Прокімені Лигурії від 1. до 8. гласу; Пісні із Вечерні; Пісні з Утрени. ЧАСТЬ III: Пісні великого поста; на Великдень з воскресної Утрени; Пісні на Празники Господні; Богородичні; Святкі; Коляди.

Це є дуже практична книжка для дякоучителів. Друк нот є дуже чіткий. Ціна \$1.50.

Замовлення на С. О. D. не висилаємо. Пишіть до:

„СВОБОДА“

81-83 GRAND ST., P. O. BOX 346 JERSEY CITY, N. J.

ДВА МІСЯЦІ КАМПАНІЇ В СТАЛЕВІЙ ПРОМИСЛІ

76% населення голосують за потребу незалежних юній.

Прошло два місяці часу, як Організаційний Комітет Сталевих Робітників розпочав свою роботу за організування індустріальної юнії в сталевій індустрії. В другому числі органу згаданого комітету, що виходить під назвою „Стіл Лейбор“, поміщена стаття Філіппа Муррея, голови Організаційного Комітету Сталевих Робітників; у тій статті він робить підсумки досягнень у юнізаційній кампанії.

Тижень тому місцева преса оголосила наслідки голосування, що його переводив у справі юнії Американський Інститут публічної опінії, де було поставлене питання про те, чи голосуючий одобрює потребу організування незалежної юнії робітників, чи є проти цього.

Наслідки голосування показують, що 76% усіх, що брали участь у голосуванні, висловилися за незалежну юнію. Цей факт говорить дуже багато. Три чвертини всіх людей є за організування юнії і самий цей факт викриває джентелменів з Американського Інституту заліза і сталі, який у боротьбі проти сучасної кампанії за організування юнії в сталевій індустрії обвинувачує Організаційний Комітет Сталевих Робітників, що він хоче „накинати“ незалежну юнію на робітників, що це „посторонній наступ“.

Рівночасно серед членів юнії було переведене Голосування.

Мр. Муррей іще раз підкреслює мету кампанії.

„Сьогодні шістьдесят днів від часу, як формально розпочато кампанію за організування сталевий індустрії“, пише Мр. Муррей. „За цей короткий час ми пустили в рух апарат за акцією. Встановлено контакти і справжня робота ведеться тепер у кожній частині країни, де знаходиться сталевий завод і залізна індустрія“.

Далі в статті підкреслюється головна мета цієї кампанії. Вона зводиться до двох основних завдань: 1) Провести в життя колективне порозуміння, яке забезпечується ставленням та всім іншим робітникам законами країни; 2) Встановити постійну та впливову організацію сталевих робітників, яка встановилаб собою підвалини для сили, що зможе переводити це колективне порозуміння в життя. Далі ще раз підкреслюється, що для проведення в життя колективного порозуміння провідники організації кампанії в сталевій індустрії не мають на меті викликати страйків. Порозуміння може бути встановлене для спільного добра без перешкод для процесу продукції, якщо тільки самі власники не спротивляються заворушень і клопотів“.

При допомозі загальної преси, радіа, масових зібрань, листочок та газети „Стіл Лейбор“, Організаційний Комітет Сталевих Робітників дійшов уже до вух сотень тисяч людей, а рівночасно встановлено прямий контакт з десятками тисяч робітників у сталевій індустрії. Комітет має зв'язки з тими людьми в індустрії, які

тепер є членами юнії Амальгамації Асоційшен оф Айрорн, Стіл енд Тин Воркерс, або з тими, що були попередньо членами цієї юнії. Вони дуже швидко відкликнулися на заклики Організаційного Комітету й внаслідок цього Організаційний Комітет Сталевих Робітників має сьогодні чотири тисячі добровільних організаторів з рядів сталевих робітників.

Допомога приходить з усіх сторін.

Про допомогу для Організаційного Комітету Сталевих Робітників Філіпп Муррей пише:

„Ліберальні групи, інституції й особи постійно приходять нам на допомогу. Вони вбачають у нашій роботі найкраще задоволення для постійного, певного і бажаного прогресу у всіх напрямках національного життя“.

„Групи професіональних людей і дрібних бізнесменів, яких матеріальні інтереси тісно зв'язані з добробутом та з поліпшеною покітною силою робочих людей цієї країни, щоденно приходять, щоб сказати нам, як сильно вони бажають успіху для нашої діяльності. Вони запитують нас, що можуть вони зробити, щоб допомогти нам у нашій роботі“.

„Недавно ми мали конференцію з групою представників цілої низки заимоговірних організацій та орденів спільної допомоги та з кількома національними товариствами з різних груп американців чужинського роду. Промовляючи в імені сотень тисяч людей, ці представники прийняли резолюцію, обіцяючи їхню підтримку. Вони планують даліш заходи, що допоможуть нашій діяльності, яку вони вважають якнайбільше важливою для їхніх членів“.

Досі Організаційний Комі-

тет Сталевих Робітників уже мав нагоду вести переговори з власниками про умови роботи для яких десятих тисяч робітників. Останніми часами робота проведена, коли так можна висловитися, на ворожій території. Нав'язано контакти та встановлено дружні відносини з великим числом компанійних юній через їхніх представників. Найкращим доказом цього є той факт, що в Шікаго 85 представників компанійних юній на спільних зборах, репрезентуючи до 40,000 робітників в Калуметському дистрикті, прийняли резолюцію, в якій таврують компанійні юнії та прилучаються до Організаційного Комітету Сталевих Робітників.

Всі ці факти говорять за те, що поступ в організації кампанії сталевий індустрії впродовж останніх двох місяців є дуже великий і перспективи цього руху є більше ніж задовільні. Сучасна робота сенатського комітету на чолі з сенатором Ля Фолетом, яка розслідує діяльність шпигунських агентів великих компаній, що здешують права і громадянські свободи робітників, багато допоможе в роботі за організування юнії в сталевій індустрії.

Особливо широкого розгортання роботи в часі свята Лейбор Дей. В Пітсбургу, в Савт Парку, відбудеться величезне зібрання робітників із західної Пенсильванії, на якому буде говорити губернатор Ірл, сенатор Гоффі та Філіпп Муррей. На цьому зібранні сподіваються до 50 тисяч сталевих робітників та майнерів.

Вінсент Свіней,

Орг. Ком. Сталевих Робітників,

3600 Грент Билдінг, Пітсбург, Па.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

УКРАЇНСЬКІ БРАТСТВА, ТОВАРИСТВА, СЕСТРИЦТВА, КЛУБИ І УКР. ПРАВОСЛАВНА ГРОМАДА В ЙОНГСТАВНІ, ОГАІО

святкуватимуть

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ

В IDORA PARK

В НЕДІЛЮ, 13-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPT.) 1936

ПРОГРАМА:

- 1) В 12-їй годині похід пластуни, Дочок України, Січей з Йонгставн, Клівленд, Ембрідж і Лорейн через IDORA PARK на площу; буде пригравати українська музика.
- 2) Вправи пластуни і пластунок під проводом о. Василя Дякова.
- 3) Танцюристи Василя Авраменка.
- 4) Вправи Січей під проводом округ. команд. Чорноморських Січей, п. Василя Волошина з Клівленд.
- 5) Ріжні забави і перегони.
- 6) Гостина для гостей і танці до пізньої ночі.

Дохід з Українського Дня призначений на народ. цілі.

Комітет Українського Дня просить українських громадянство з Campbell, Gerard, Niles, Sharon, Pa., New Castle, Pa., Ambbridge, Pa., Pittsburgh, Pa., Cleveland, Lorain, Akron, O., до ласкавої участі в тій нашій святі.

До побачення 13-го вересня в IDORA PARK, Youngtown, O. Комітет Українського Дня.

201

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ НЮ ДЖЕРЗІ Й ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

ЗАХОДАМИ ЗЛУЧ. ВІДДІЛУ „ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ“

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ

ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, 30-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1936

В УКРАЇНСЬКИМ ПАРКУ

118 Парк Евею, Лінден, Н. Дж.

Початок в годині 1-шій пополудні.

Вступ 25 центів.

Шановні Громадяни! Це перший з тих пікніків в Америці, який має показати, що велика лемківська еміграція горнеться до спільної праці й організації за визволення наших Братів у ріднім краю зпід окупації. Тому кожний український і українка, яким дорога судба наших рідних Братів, повинен взяти участь у тому пікніку. Чистий дохід з того пікніку призначений на першу лемківську газету „ЛЕМКІВСЬКИЙ ДЗІВН“ в Америці, яка невдовзі вийде з друку. Приходьте всі та просіть ваших знайомих і приятелів. До танців буде пригравати першорядна українська оркестра. За добру і чесну обслугу рунуть — Комітет.

Direction to Park: Take Bus No. 38 at Broad and West Jersey Streets.

201

УВАГА! РОЧЕСТЕР, Н. Я., І ОКОЛИЦІ! УВАГА!

УКРАЇНСЬКЕ ЗАПОМОГОВЕ БРАТСТВО

СВ. ЙОСАФАТА, відділ 217 Українського Народного Союзу,

улаштує

ВЕЛИКИЙ ПІКНІК

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1936 Р.

В НОРТ ГУДМАН ПАРКУ.

Початок в годині 1-шій пополудні. — Вступ 10 цент.

До танців буде пригравати старокраєва музика.

Братство св. Йосафата запрошує Братства, Товариства, Сестрицтва і всіх громадян прийти на цей пікнік, а певно не пожалує. Повідомляємо членів Братства св. Йосафата, що всі, як один, мають бути на цій пікніку, бо, котрий не буде, шоп потім не жалуватиме і не паруватиме. На цій пікніку будемо приймати юних членів до Братства і У. Н. Союзу. Вітаємо всіх і своїх дітей до своєї дорогої організації, якою є наш батько У. Н. Союз, котрий не одну службу отбрав вдовім і сиротам та ними заопікувався за посередництвом своїх відділів. На пікніку буде багато несподіванок. За добру забаву і чесну обслугу рунуть.

201

Комітет.

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ
В АМЕРИЦІ.

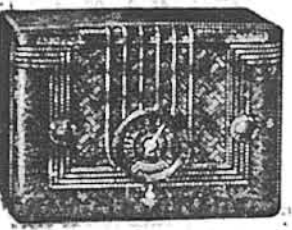
ФІЛАДЕЛЬФІЯ, ПА.

З роботи Злучених А. У. Організації.

Дня 21. ц. м. відбулися чергові збори Злучених А. У. Організації. На них вирішено отсі справи:

Присутні делегати відзначили повстанням з місця пам'яті визначної громадянки пок. А. Рибаківної. Секретарка тов. Горожанок, пані Г. Штогрин, повідомила, що для вшанування пам'яті покійної А. Рибаківної тов. Горожанок зарядило збірку на народні цілі. Досі зібрано \$84.50 і збірка продовжується. Злучені Організації крім вінця на могили покійної додали до цієї бірки \$5. По закінченню збірки перешлеться на Рідну Школу і Жіночу Долю за бажанням покійної.

Далі вирішено справу Українсько-Американської Олімпіади, що відбудеться у Філадельфії в понеділок, 7 вересня, заходами Ліги Укр. Молоді П. Америки та при підмозі Злучених А. У. Організації м. Філадельфії. По жвавій дискусії, в якій точно з'ясовано значіння першого організованого виступу нашої молоді, вибрано комітет до господарських справ Олімпіади, у склад котрого ввійшли: гром. Головатий, голова; Т. Хемі, секретар; панна Рудаківна, фін. секр.; члени ком. пані Штогрин і Пилипів та гром.

6 TUBES EMERSON \$10.95
RADIO AC & DC
7 TUBES EMERSON \$39.95
RADIO AC & DC
EMERSON RADIO I
ФОНОГРАФ - \$59.95
комбінація, короткі і довгі філи

Також у Сурмі є великий вибір інших радіо, дорожні та танні, які можете купити. Продаємо за готівку і на плати. Продаємо і направляємо радіа в Нью Йорку й 50 миль кругом Нью Йорку. Чесна українська обслуга. Заходіть з довірям.

SURMA
BOOK & MUSIC CO.
103 AVE. A, NEW YORK.
(between 6th & 7th St)

СЛУХАЙТЕ Української Радіо-Програми СУРМИ кожної суботи в години 4-ї години з 11:00 до 12:00. W.B.N.Y., 1350 Kc.

Василіук, Ямір і Рудаківна. Референтом трети українсько-ю мовою вбрано д-ра П. Дубаса, головним лікарем на іршиках д-ра П. Романова. Програму Олімпіади має вести молодечий Комітет під проводом студ. В. Наконечного.

Далі припоручено Четвертий Конгрес Ліги У. Молоді, що відбудеться в Філадельфії в дні 5, 6 і 7. вересня, голові Злучених Організацій, д-р В. Галанові, привітати в імені Філадельфійської громади, з огляду на те, що на відбуваючійся в той самий час молодечий конгрес іншої нації можна запримітити на лісті вже проголошених делегатів велике число українських дітей, які несвідомо попали в ворожий нам табір. Збори доручили управі Злучених Молодечих Клубів у Філадельфії повести освітлюючу працю серед молоді.

Присутні делегати молоді, панни Монастирська, Рудаківна і Г. П. Захарчук заявили, що в такій праці поміч старшого громадянства необхідна. Постановлено вивести Філадельфійське громадянство зацікавитися якнайкраще справами Конгресу У. Молоді та підтримати його масово участю в Першій Українсько-Американській Олімпіаді. Коли в день 7. вересня десять тисяч українців акриє поде ірницю то це буде найкращий доказ нашої національної свідомості. Цей один факт поставить імя України на видне місце в американській спортивній світі і наша молодь буде з цього горда. Збори звернулися до всього громадянства Філадельфії й околиць, до всіх церковних і світських організацій з закликом освідити своїх членів про значіння Олімпіади та заохотити їх до сповнення громадського обов'язку.

Збори доручили голові З. О. привітати в імені Філадельфійської громади Четвертий Конгрес У. Професіоналістів Америки і Канади, який відбудеться у Філадельфії в дні 6 і 7. вересня.

Управа Злучених А. У. Організацій м. Філадельфії.

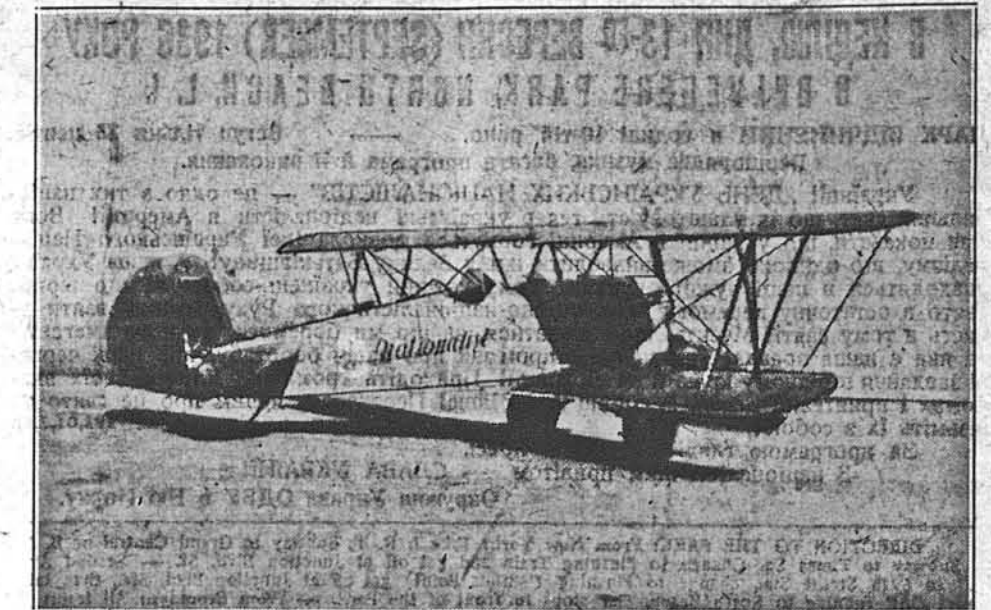
Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.

Урадові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділю рано від 10 до 12.

В школі.

— Скажи мені, хлопче, кому ми найбільше довжні по родинах?
— Склепареві.

УВАГА! ДІТРОИТ, ГЕМТРЕМК, МІШ, І ОКОЛИЦІ! УВАГА!
СПІЛЬНИМИ ЗАХОДАМИ ВІДДІЛІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ І ЛІНІЙ ЗАПОМОГОВИХ ТОВАРИСТВ І ПОЛІТИЧНИХ КЛУБІВ
ВІДПОВІДАЮТЬСЯ
ВЕЛИЧАВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕНЬ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 6-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936 РОКУ
В ГОРОДІ БУДЖІ.
В цій Українській Дні візьмуть участь відділи О.Д.В.У. з Шипаго, Понгтави, О. І. Клішленд зі своїм літаком „Націоналіст”.

Будуть бесідники місцеві і позамісцеві, як також почуєте гарні хорові пісні.
На бікетах вступу до порогу буде три нагороди (GATEPRIZES) в готівці.
Вступ 25 центів.

Дороговказ: Іхати по 7-мій або 8-мій милі до М-97, по М-97 до Butler Road, звернути наліво на Butler піл милі до парку (городу).

ПОЗІР! ТАВНТОН, МАСС., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
ЖІНОЧА ГРОМАДА ім. ОЛЬГИ БАСАРАБ
— вшановує —
ВЕЛИЧАВИЙ ПІКНІК
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 30-ГО СЕРПНЯ (AUGUST) 1936 РОКУ
НА ФАРМІ ГРОМ. ШУРИ,
116 THRASHER ST., near „Mayflower Cemetery”, RAYNHAM, MASS.

Жіноча Громада ім. Ольги Басараб запрошує українців з околиць до якнайчисленнішої участі. На пікніку буде добірний буфет і першорядна музика. Ввесь дохід призначений на визвольну боротьбу.

ПОЗІР! РОЧЕСТЕР, Н. Я., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!
ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ФАРМЕРІВ
— вшановує —
„BARN DANCE AND CHICKEN DINNER”
В НЕДІЛЮ, 20-ГО ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936 Р.
НА ФАРМІ У КЛИМА КІСІЛЯ,
MALLOCK RD., off Chitt Ave., 13 МІЛЬ ВІД БАРЧ КАНАЛУ.
Початок в год. 1-їшй полов. — Вступ і обід разом 50 центів.
Спеціальна українська оркестра.

До ласкавої участі запрошуємо рочестерських українців. Звертаємо увагу, що число обідів буде обмежене, хто не купить або не замовить собі наперед бікету, той обід не буде міг дістати. Для таких будуть смачні перекуски. Тому спішіть, щоб не було нарікань, бо за гарну забаву і чесну обслугу ручити Комітет.

ВИКЛЮЧЕНЕ.
Ви повинні спати, пані, на правому боці, —
радіть лікар.
— Це неможливо, пане докторе — мій чоловік
говорить крізь сон, а я на ліве вухо недочуваю.

С. А.

**„Я РАДАБ ЗНАТИ, КОЛИ
ВМРУ”**

Як я здав лікарський іспит, вибрався на мандрівку по Тиролі. Одного вечора дістався я стрімкою доріжкою до села — всього шось сім хат. Довкола небосажні гори, лише вузька стежинка лущила цей хутір із рештою світа.

Я розглядався, куди би то зайти, аж тут надійшов величкий ростом, сиволосий дідусь. Я привітався, а він відразу попросив мене, щоб я поступив до нього. З дальшої гутірки я довідався, що він найбагатший господар у селі та що мав гостинницю. По вечері дідусь оповідав про своє щастя й горе. У розмові я згадав теж, що я лікар. Потім побажали ми собі добраніч і пішли спати.

Рано мене пробудив сильний стукіт до дверей. В першій хвилині мені здавалося, що то всі люди з села хонуть наїсти на мене та що згину мученицькою смертю. Я мерщій встав, зодягнувся й обережно став відчиняти двері. Дуже я розчарувався. Перед дверима стояла лиш одна старенька бабуса, сухорлява.

Зараз спиталася мене:

— То це ви той доктор? Не дуже то ви на нього виглядаєте, такий хворощина?

Я випростувався, щоб бабча мене в увесь ріст, і запевнив її, що я справді лікар. Я попросив її до кімнати та спитався, чого собі бажає.

— Я радаб знати, коли вмеру, а ви це повинні знати, чи не так?

Я не знав, щоб це так мало належати до мого знання, та вона видно вірила, що я мушу це знати. І далі говорила своє, що не смакує їй ніяка страва, зазирає відійти т. д. Я вперся в її, що коли буде шануватися, то довго може пожити. А вона таксамо несподівано, як зі мною перше говорила, як не розсміється! Я ще більше здивувався, ніж передтим. Або вона не при здоровому розумі, або така весела.

Потім вона стала пояснювати мені:

— Я гадаю, що хліб чейже ліпший, ніж небіжчик, що?

Я притакнув і глянув на неї допитливо.

— Знаєте, мій чоловік, бідний, помер тамтого року. В нас є звичай, що заки настають морози, авеземо собі тут нагору муку й загалом усе, що потрібно для нашого бідного життя, бо ми вісім місяців зовсім відірвані від світа. Одного року нашу стежку на доли так завіє і засипле снігом, що годі туди передістатися, не то привезти щонебудь. То мій чоловік привіз усього, що треба, нагору, а що подумав, що ми можемо й умерти тут, дав зробити дві труни та привіз їх. По звичаю напекли ми хліба на весь рік. Та зима була дуже нещасна. Снігу було більше, ніж іншими роками й кинулися дуже миші. Щоб рятувати хліб перед мишвою, поклали ми його до обох домовин. Годі було інакше, ми мусіли помагати собі, як могли. Однак чоловік сповнив, що заповів, і справді помер.

З одної труни ми забрали хліб і дали до неї небіжчика та ждали, аж мотгмеммо похоронити його на полях на цвинтарі. І сталося майже чудо. В половині лютого заритав до нас „фен” (південний теплий вітер). Воно буває що року, та того року був він такий сильний, що весь сніг став.

І ми, самособою, як могли найскорше звезли труну на доли та похоронили небіжчика біля церкви.

Та за чотири дні знову вернулася зима. Вдарили морози ще гостріші, ніж досі. Помаленьки доїдався той хліб, що ми вибрали були з труни. Відчинили ми другу труну — та знайшли там мерця. Спершу ми очам нашим не хотіли вірити, та пізніше все вияснилося. На жаль, наш хліб був там у гробі біля церкви, а ми мусіли помагати собі, як мо-

гли. Наголодувалися ми тоді! Вдні дїжджалися ми справжньої відлиги та уладили новий похорон. Тамту труну з хлібом ми відкопали. На жаль і хліб і труна були вже не до їжити.

Тому то я прийшла поспитатися вас, чи я віру вже цієї зимі, щоб справити собі нову труну.

Бабуса скінчила своє оповідання та відійшла спокійніша. Я довго стою задуманий. Як просто дивляться на світ ці незіпсовані люди, як приймають життя і смерть, як щось самозрозуміле.

СЕНАТОР БАРБУР ПРО
НОВИЙ РОЗДІЛ.

Римус, Нью Джерсі, 26 серпня. — Діфінити Нового Розділу означить, що інші діти будуть привезені до розподілу вандрику сного життя на державним кораблі, що буде кобальдний усякий ратуноків приладів, говорив нині сенатор федеральний сенатор В. Баррер у Галі Редмана до члена тутешнього Республіканського Клубу.

„Кожний додатковий дитини, що виважає з екстравагантності Нового Розділу, дикдає з корабля в море один ратуноків човен”, завили сенатор Барбур. „Нам державний корабель уже в так доволі обидраній з усіх ратуноків приладів, а коли ми не поставимо цьому обидрано стриму, то найближче покоління знайдеться віч-на-віч без засобів рятунку, якщо зайде нагла потреба.

„Новий Розділ збільшив наш державний в'яз до числа значно більшого, ніж це було досі. Дехто каже, що цей дош іще не досягнув пропорцій небезпечних з державною безпекою. Ні-таким чином опрордані, чіткі, я дивлюся поза теперішній стан справ.

„Ми всі знаємо, що літні часи приходять періодично. Ми всі знаємо, що світ знаходиться в бурхливому стані. Отож ми хотіли би почувати, що ця наша країна вже ніколи не буде терпіти зприводу економічного провалу і що вона ніколи не буде втягнена в збройний конфлікт з якою нією країною. Алеж найбільша шмидь пришеюлося нас уважати, щоб не пересити можливість, що сике чи таке нещастя може нас похитати.

„Колі би прийшла на нас скрута, то ми могли би дуже легко знайтися в такім положенні, що наш державний дош опинився на самім крайчику і через те ми не мали б можливості лобороти фінансово іншої дисперсії, або оборонитися від якогось майбутнього напасника, що нас сентуально застаткував би.

„Піа дору краєві банки мають свої шфудли напаквані урядовими паперами. Чи поспіють вони взяти на себе ще більший тагар фінансування уряду? Це питання є тепер по більшій часті академічне, але згодом воно мабуть стане так реальне, як багато інших річей, з якими ми прирешевані стикатися в шоденнім житті” (п. ог.)

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

НА ПРОДАЖ
СКЛЕП ВІН І ЛІКЕРІВ,
317 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Це місце старе і добре вироблене для бізнесу. Ціна приступна.
199-04 W. Blanke.

НАПІРІШЕ ХОРІ,
НЕ ТРАТЬТЕ НАДІІ

Даром пробка
ЗІЛЛЯ
МІЛЕРТОН

СЬОГОДНІШНЄ ОГОЛОШЕННЯ У ВАШИХ РУКАХ МОЖЕ БУТИ ВАШИМ ПЕРШИМ СТУПІНЕМ ДО ЗДОРОВ'Я.

Хочемо, щоб найбільше людей знало про відома лікарство, яліне, котре доконало таких чуд у недугах шлунка, речизмазмі і неуг широк.

Одна Велика Коробка \$1
вистане майже на цілий місяць поможі для найгірше хорого.

Спеціальна оферта читачам „Свободи”:

[] \$1.00 за одну коробку Мілертон.
[] \$1.50 за дві коробки Мілертон.
[] \$2.00 за три коробки Мілертон.

Питайте за вілламі Мілертон у вашій сунайшій аптеці, а як там його не мають, то шшшть до:

J. S. MILLER, Inc., Dept. U,
P. O. Box 628, Newark, N. J.
Потребуємо агентів.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦІ
128 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2555

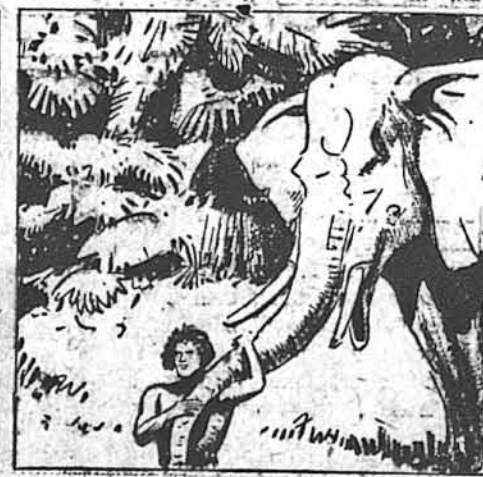
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2545.

КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХА-
ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ
ЧАСОПИС „СВОБОДА”.

БЛИЗНЯТА ТАРЗАНА.

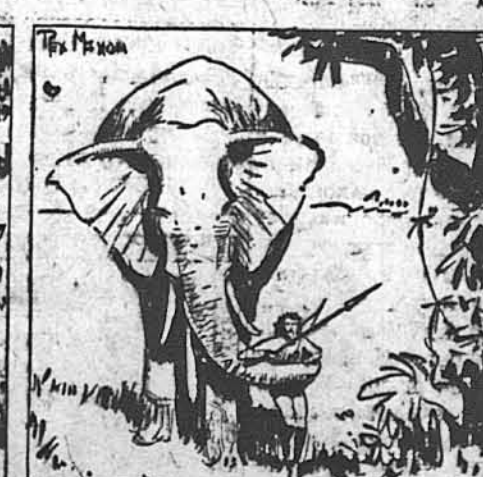
Малпачі союзники Тарзана довго дивилися на мертве тіло Гудага. Вони підходили до нього та хляпали по нім долонями. Втім підійшов до мертвої купи мяса сам ватажок малп, Мактаг, і торжественно заговорив: „Могутній був Гудаг! Але Гудаг уже мертвий. Тантор завдав йому смертельний удар. Але Тарзан приготував той удар. Могутній Тарзан!”

Оподалік стояли Тарзан і Тантор. Вони теж обсервували тіло Гудага та слухали змів малп. Розумний Тантор вдоволено закліпав очима, коли Мактаг замітив, що це Тарзан приготував удар. Так. Колиб не Тарзан, вони всі лежалиб ось так, як тепер лежить Гудаг. Однак гадки Тарзана вже звернулися куди інде. Він думав про білих хлопців.

Він почав питати малпи, чи не бачили часом двох білих хлопців. Малпи відповіли, що ні. Попестивши трохи могутню трубу Тантора та поклепавши по ній на прощання, він подався у нетри. В бік малп він кивнув рукою. Малпи дивилися здивовано на нього й жаліли, що вже відходить. В присутності сильних — кожному приємно бути.

Та його нога, яку він зранив, утікаючи перед Гудагом, це дуже боліла. Він мусів куляти. Це побачив його вірний друг Тантор і по хвилі надуши пустився за Тарзаном. Підійшовши близько до нього, він ніжно обняв його своєю трубою і підніс до гори. Примітившись вигідно на трубі, Тарзан давав напрямок слонові, куди йти.